

Паламарчук Михайло Євгенійович,

студент групи ПСб-1-13-4.0д, III курсу, напрям підготовки «Психологія»
Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка
ot.fonarya@yandex.ua

Сердюк Людмила Сергіївна,

студентка групи ПСб-1-13-4.0д, III курсу, напрям підготовки «Психологія»
Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка
Lyudmila-95@ukr.net

Наукові керівники:

Маруненко Ірина Михайлівна,

кандидат біологічних наук, старший науковий співробітник, доцент, завідувач кафедри анатомії і фізіології людини

Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка
i.marunenko@kubg.edu.ua

Неведомська Євгенія Олексіївна,

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри анатомії і фізіології людини

Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка
y.nevedomska@kubg.edu.ua

ВПЛИВ РІВНІВ ТРИВОЖНОСТІ НА ПІЗНАВАЛЬНУ ДІЯЛЬНІСТЬ СТУДЕНТІВ

Анотація. У статті розкрито поняття «тривожність», «тривога», «страх», проаналізовано психологічну літературу з проблеми тривожності, встановлено мету та завдання експериментального дослідження, розкрито методику проведення експерименту. Дослідженням доведено, що рівні тривожності безперечно впливають на пізнавальну діяльність студентів. У результаті проведеного дослідження виявлено взаємозалежності між оцінкою просторових об'єктів (сприйманням) і показниками ситуативної та особистісної тривожності досліджуваних, а також між оцінкою просторових об'єктів (сприймання) і стійкістю уваги досліджуваних.

Ключові слова: емоції; тривожність; рівні тривожності; тривога; страх; пізнавальна діяльність; ситуативна тривожність; особистісна тривожність.

Актуальність та доцільність дослідження. Життя людини значно залежить від стану її емоційної сфери. Емоції супроводжують нас завжди і всюди, впливаючи на нашу поведінку та характер взаємодії з іншими людьми.

Найпоширенішою формою прояву підвищеного емоційного стану є тривожність. Відчуття тривоги, виражене в показниках рівня тривожності, неминуче супроводжує всі види діяльності людини, у тому числі й навчально-пізнавальну діяльність. Стан тривожності, залежно від показника рівня, може спричиняти як позитивний, так і негативний вплив на діяльність та успішність студентів. Високий рівень тривожності ускладнює пізнавальну діяльність

студентів, звужуючи зону уваги та гнучкість стратегій дій, знижує інтелектуальну працездатність, дезорганізує діяльність включно до відмови від неї, викликає надмірну емоційну напругу, а в довгостроковій перспективі – сприяє формуванню в студентів низької самооцінки.

З огляду на те, що зараз все більше уваги приділяється особистісному підходові до студента з метою якомога повнішої реалізації потенціалу кожного, особливо актуальним постає завдання врахування у навчально-виховній роботі впливу рівнів тривожності на пізнавальну діяльність студентів. Це є доволі важливим не лише для наукового дослідження, для педагогів, але й для кожної окремої особистості. Розуміння негативного впливу тривожності під час пізнавальної діяльності, вміння корекції тривожності, її подолання важливо при підготовці студентів до екзаменів, олімпіад, конкурсів, змагань тощо є надзвичайно актуальним.

Аналіз останніх публікацій. Пізнавальна діяльність студентів проявляється, насамперед, через емоційну сферу. Проявом підвищеного емоційного стану є тривожність.

Під поняттям "тривожність" розуміють індивідуальну властивість особи, рису характеру, що проявляється схильністю до надмірного хвилювання, стану тривоги у ситуаціях, які загрожують, на думку цієї особи, неприємностями, невдачами тощо [10]. Тобто тривожність є адекватною реакцією людини на небезпеку. Проте, як зазначають психологи, під час небезпеки в людини може виникати й інший стан – страх. Це такий внутрішній стан, що обумовлений загрозою реального або передбачуваного лиха [11]. З огляду на зазначене, тривожність і страх є адекватними реакціями людини на небезпеку, але в разі страху – небезпека очевидна, об'єктивна, а в разі тривоги – прихована і суб'єктивна.

Суб'єктивність тривожності проявляється через різноманітний емоційний стан людей, які знаходяться в однакових умовах, і пояснюється особливостями психічної діяльності кожного індивіда, його темпераментом та змістом тієї інформації, яка надходить до його головного мозку [12, 13]. Певні емоційні

стани зазвичай є типовими для окремої людини і є відображенням особистісних особливостей. Виникнення та закріплення тривожності як усталеної властивості особистості пов'язані з незадоволенням провідних потреб людини, які набувають гіпертрофованого характеру. Проте під впливом певних факторів характер емоції людини може варіювати у значному діапазоні і кожній особистості притаманні всі відтінки емоційних станів [1; 2; 5; 12].

Характер емоцій, а також їхній прояв, залежать від багатьох обставин. Зазвичай негативні емоції сигналізують про несприятливі впливи на організм або про порушення фізіологічних процесів у ньому, тоді як позитивні емоції вказують на задоволення потреб і на те, що організм знаходиться в сприятливих умовах, які задовольняють його гомеостатичні реакції [12].

Психологи радять педагогам відрізнити тривогу від тривожності [10]. Якщо тривога – це епізодичні прояви неспокою, хвилювання людини, то тривожність є стійким станом. Тривожність як складний психологічний феномен включає когнітивний, емоційний та операційний компоненти при домінуванні емоційного [7]. І.В. Імедадзе виділяє два рівня тривожності: низький і високий [3]. Низький необхідний для нормального пристосування до середовища, а високий викликає дискомфорт людини в навколишньому його соціумі. Вчені Б.І. Кочубей та Є.В. Новікова виділяють три рівні тривоги, пов'язаної з діяльністю: деструктивний, недостатній і конструктивний [4]. Дослідження В.В. Лебединського [1] дозволяють зробити висновок, що діти з підвищеною тривожністю відносяться до груп ризику по неврозам, адитивній поведінці, емоційним порушенням особистості.

Закономірності зміни ефективності пізнавальної, зокрема перцептивної, діяльності людини при збільшенні психоемоційного напруження досліджували М.Ф. Фролов, П.В. Симонов та інші вчені [1; 8]. У цих дослідженнях виявилось, що помірне психоемоційне напруження навіть підвищує ефективність діяльності, зменшує кількість помилок. П.В. Симонов пояснює це тим, що «виникнення емоційного напруження супроводжується переходом до інших, ніж у спокійному стані, форм поведінки, механізмів оцінки зовнішніх сигналів і

реагування на них за принципом домінанти О.О. Ухтомського» [8, 16]. Тобто для емоційно збудженого мозку властивий перехід до генералізованого домінантного реагування. Проте в міру подальшого зростання психоемоційного напруження знову змінюється характер діяльності, зокрема погіршується увага, ще більше посилюється тривожність.

Ученими Б.І. Кочубей та А.М. Прихожан експериментально встановлено, що тривожність чинить деструктивний вплив на результати пізнавальної діяльності людини [4; 7]. За дослідженнями П.В. Симонова, «чим сильніша тривожність, тим частіше суб'єкт відповідає на нейтральний стимул як на аверсивний» [8, 17], тобто як на шкідливий або неприємний.

В.В. Суворова у своїй праці обґрунтувала залежність ефективності пізнавальної діяльності людини від рівня тривожності, оскільки тривожні особи підлягають стресогенним факторам [9]. У стресових ситуаціях важливого значення набуває емоційна стійкість, яка забезпечує успішне досягнення мети, сталість психічних та рухових функцій, правильне співвідношення позитивних дій індивіда у спокійному та емоційних станах.

Підводячи підсумок здійсненого нами аналізу результатів дослідження впливу тривожності на пізнавальну діяльність студентів, можна констатувати, що тривожність з одного боку сприяє успішності діяльності у простих для індивіда ситуаціях, а з іншого – перешкоджає та навіть призводить до повної дезорганізації діяльності в складних ситуаціях. Тобто тривожність як особистісна риса надає неоднозначний вплив на ефективність пізнавальної діяльності, що визначається ступенем відповідності рівня тривоги оптимального для конкретної людини станом. У цілому, ефект може бути як мобілізуючий, так і дезорганізуючий, причому чим інтенсивніший стан тривоги, тим більш ймовірний дезорганізуючий ефект.

Формування цілей статті (постановка завдання). Метою статті є обґрунтування впливу рівнів тривожності на пізнавальну діяльність студентів.

Завданнями дослідження є:

1. Проаналізувати психологічну літературу з проблеми тривожності;

2. За допомогою спеціальних методик виявити індивідуальні характеристики пізнавальної діяльності студентів;
3. Провести експериментальну роботу для виявлення рівня тривожності у студентів;
4. Обґрунтувати закономірності, виявлені в ході експериментального дослідження.

Виклад основного матеріалу дослідження. У ході експериментального дослідження взяли участь 152 студенти другого курсу Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка. Другий курс є періодом самого напруженого навчання. Період адаптації студентів до навчання у вищому навчальному закладі вже відбувся протягом першого року навчання. У житті другокурсників включено всі форми навчання і виховання. Студенти одержують загальну підготовку, формуються їхні різноманітні культурні запити і потреби.

Для виявлення індивідуальних характеристик пізнавальної діяльності студентів нами було використано такі методики:

Методика 1. Дослідження просторових об'єктів методом хронометрії розумових дій (за методикою Шепарда) [6].

Методика використовується для визначення розумових здібностей людини, а також особливостей її репродуктивного мислення на основі сприймання нею просторових ознак об'єктів.

Досліджуваним було запропоновано 16 серій картинок з парно розміщеними на них трьохвимірними об'єктами з різним кутом повороту. Досліджувані мали оцінити відповідність чи невідповідність одного об'єкту до іншого, а також зазначити час, за який було прийнято рішення.

Результати дослідження у вигляді «однакові» або «різні», а також час прийняття рішення заносились у таблицю, що складається з чотирьох колонок, у яких зазначаються: номер серії, кут повороту просторових об'єктів, відповідь досліджуваного та час вирішення завдання.

Під час обробки результатів ми будували графік залежності часу виконання завдання при розгляданні кута нахилу просторового об'єкта (в обробці враховували лише правильні відповіді).

Інтерпретація результатів здійснювалась на основі особливостей залежності часу вирішення завдання від кута повороту просторового об'єкту, а також кількості правильних відповідей.

Методика 2. Оцінка працездатності людини при виконанні роботи, яка потребує уваги методом «коректурної проби з літерами» [6].

Ця методика виявила стійкість уваги студентів при виконанні одноманітної роботи, концентрацію їх довільної уваги, на протипагу відволіканням, а також здатність до переключення уваги. Одержані результати дали нам змогу оцінити індивідуальні характеристики пізнавальної діяльності другокурсників.

Досліджуваним було запропоновано коректурну таблицю, в якій у 23 ряди розташовані літери. Тривалість роботи 10 хвилин. Досліджуваний за вказівкою експериментатора протягом кожної хвилини викреслює в таблиці необхідні літери, фіксуючи по закінченню хвилини, місце та час зупинки. На старті кожної нової хвилини досліджуваний повертається в початок таблиці.

Після виконання роботи досліджуваний заносить особисті результати в таблицю, в якій передбачено такі дані: номер хвилини, задана літера, кількість знайдених досліджуваним літер, кількість літер у таблиці, помилки в роботі (різниця між кількістю літер в таблиці та кількістю знайдених досліджуваним) та загальна кількість знаків, які досліджуваний продивився протягом кожної хвилини.

Під час обробки результатів було побудовано і проаналізовано чотири графіки на кожного студента, що брали участь в експериментальному дослідженні:

- 1) крива працездатності – графік, що складається з показників кількості переглянутих знаків протягом кожної хвилини;

- 2) точність виконання роботи – складається з двох графіків, перший – графік кількості вказаних літер, які треба було знайти протягом кожної хвилини; другий – графік кількості знайдених досліджуваним літер;
- 3) кількість помилок, допущених протягом перегляду таблиці – графік, що складається з суми не знайдених та пропущених літер протягом кожної хвилини.

Завершальним етапом була оцінка точності роботи досліджуваного та швидкості розв'язання ним завдання у відповідній таблиці.

Як зазначалося вище, тривожність – стан занепокоєння, який забезпечує мобілізацію ресурсів організму й психіки для адаптації та подолання можливої небезпечної ситуації. Виділяють два типи тривожності: ситуативний – рівень тривожності індивіда в різних ситуаціях та особистісний – рівень тривожності індивіда, що залежить від його характеру та темпераменту і зумовлює відносно однакові форми реагування в ситуаціях, що передбачають певну небезпеку [11].

Для виявлення рівня тривожності у студентів нами було застосовано такі методики:

Методика 3. Визначення рівня ситуативної тривожності за шкалою Спілберга [6].

Отриманий в дослідженні результат дав змогу встановити рівень тривожності досліджуваного в даний момент.

Досліджуваному було запропоновано 20 тверджень, кожному з яких він має дати оцінку від одного до чотирьох балів, залежно від того, наскільки в даний момент описаний в твердженні стан відповідає стану досліджуваного.

Обробка результатів відбувалася за формулою: $CT = C1 - C2 + 35$, де $C1$ та $C2$ – це сума балів у відповідних твердженнях.

Методика 4. Визначення рівня особистісної тривожності за шкалою Спілберга [6].

Отриманий в дослідженні результат дав змогу встановити рівень тривожності як особливість характеру досліджуваного.

Досліджуваному було запропоновано 40 тверджень, кожному з яких він має дати оцінку від одного до чотирьох балів, залежно від того, наскільки звичним є твердження для досліджуваного в повсякденному житті.

Обробка результатів відбувалася за формулою: $OT = C1 - C2 + 35$, де $C1$ та $C2$ – це сума балів у відповідних твердженнях.

Одержані результати дослідження подано в таблиці 1.

Таблиця 1. Результати дослідження

Показник оцінки просторових об'єктів	Кількість студентів	З них з певним ступенем ситуативної тривожності			З них з певним ступенем особистісної тривожності			З них з певним ступенем стійкості уваги		
		Високий	Середній	Низький	Високий	Середній	Низький	Стійка	Середня	Нестійка
Високий	37 (24.2%)	2 (5.5%)	10 (28.5%)	25 (66%)	10 (27.2%)	16 (42.8%)	11 (30%)	11 (30.8%)	7 (19%)	19 (50.2%)
Середній	100 (66%)	5 (5%)	30 (30%)	65 (65%)	36 (36%)	52 (52%)	12 (12%)	10 (10%)	23 (23%)	67 (67%)
Низький	15 (9.8%)	4 (26.4%)	3 (19.8%)	8 (53.8%)	4 (26.4%)	7 (47.2%)	4 (26.4%)	3 (19.8%)	3 (19.8%)	9 (60.4%)

Аналіз результатів дослідження проводився шляхом встановлення двох залежностей: 1) між оцінкою просторових об'єктів (сприйманням) і показниками ситуативної та особистісної тривожності досліджуваних; 2) між оцінкою просторових об'єктів (сприймання) і стійкістю уваги досліджуваних.

У ході експериментального дослідження було виявлено, що із 152-ох досліджуваних високий рівень сприймання просторових об'єктів мають 37 осіб (24, 2%), середній – 100 осіб (66%), низький – 15 осіб (9,8%) (див. табл. 1).

Внаслідок чого відбуваються такі розбіжності? Сприймання просторових об'єктів в даному експерименті включає в себе використання досліджуваним зорової та рухової зон кори півкуль головного мозку, які постають тут критерієм інтелектуального розвитку студента. Аналітико-синтетична діяльність мислення виражається в швидкості та точності оцінки просторових співвідношень об'єктів, тобто в швидшому забезпеченні людини більш точною інформацією про навколишній світ.

Фізіологічною основою такого явища може виступати гіпотеза нейронних ансамблів Дональда Хебба [6]. Вагоме значення тут відіграє рівень розвитку зазначених вище аналізаторів, що виражається в кількості нейронних зв'язків в певній ділянці кори (зоровій чи слуховій). Це і забезпечує більш точне сприймання людиною окремих ознак об'єктів середовища (кут повороту) [6].

Таким чином, більший розвиток відповідних аналізаторів забезпечує точніше відображення дійсності, нижчий же характеризується обмеженістю отриманої інформації.

Також варто зазначити про значення функціонального стану сенсорних систем людини, що є важливою умовою отримання знань про навколишнє середовище. Людина, що має проблеми із зоровою сенсорною системою, отримуватиме спотворену або ж недостатню інформацію про навколишню дійсність [5].

У ході експериментального дослідження нами виявлено такі особливості прояву ситуативної та особистісної тривожності (далі – «СТ» та «ОТ» відповідно):

1. З досліджуваних, які мають високий рівень оцінки просторових об'єктів, 2 особи (5,5%) з високим показником СТ і 10 (27,2%) з високим показником ОТ; 10 осіб (28,5%) з високим показником СТ і 16 (42,8%) з високим показником ОТ; 25 (66%) осіб з низьким показником СТ та 11 (30%) з низьким показником ОТ;
2. Середній рівень оцінки просторових об'єктів мають 5 осіб (5%) з високим показником СТ і 36 (36%) з високим показником ОТ; 30 осіб (30%) з високим показником СТ і 52 (52%) з високим показником ОТ; 65 осіб (65%) з низьким показником СТ та 12 (12%) з низьким показником ОТ;
3. З досліджуваних, які мають високий рівень оцінки просторових об'єктів, 4 особи (26,4%) з високим показником СТ і 4 (26,4%) з високим показником ОТ; 3 особи (19,8%) з високим показником СТ і 7

(47,2%) з високим показником ОТ; 8 осіб (53,8%) з низьким показником СТ та 4 (26,4%) з низьким показником ОТ.

Варто зазначити, що у досліджуваних домінує низький показник СТ. Це свідчить про те, що вони почували себе комфортно та змогли адаптувати рівень ОТ до ситуації. В свою чергу, розглядаючи результати дослідження СТ, можна відмітити, що відповідно до інформаційної теорії Симонова високі показники СТ у досліджуваних з низьким рівнем оцінки просторових об'єктів дещо більші, ніж у досліджуваних із середнім та високим рівнем оцінки просторових об'єктів. З цих даних можна зробити припущення, що рівень оцінки зовнішнього середовища, тобто якість та швидкість розуміння людиною просторових співвідношень та надходження відповідної інформації сприяють підвищенню чи зниженню СТ, яка, таким чином, залежить від точності оцінки та орієнтування в конкретній ситуації, а, отже, й від когнітивних можливостей індивіда.

Однак ця особливість дещо менше відображається на ОТ, можливо, це викликано, по-перше, специфікою перебігу цих типів тривожності, де СТ стимулює індивіда до постійної оцінки обставин (вищий вплив когнітивного компоненту) та корегування поведінки, а ОТ є відносно сталою формою реагування, що, по-друге, виражається в характері залежності цих типів тривожності, де ОТ впливає на ступінь перебігу СТ, при тому, що зворотного зв'язку такого виду немає.

Ю.В. Щербатих наголошував, що тривожність є більше соціальним явищем, ніж біологічним, в той час як страх – навпаки [11]. Таким чином, люди з підвищеним рівнем тривожності більш чуттєві до дії на них соціальних вимог, тому мають вищу адаптацію до цих умов за рахунок того, що з більшою відповідальністю ставляться до поставленого завдання. Однак така відповідальність може інколи заважати людині виконати певні дії; це відображається в вегетативних проявах тривожності, які можуть знижувати продуктивність суб'єкта та стримувати його дії.

Щодо особливостей стійкості уваги досліджуваних та її продуктивності при виконанні завдань, які потребують стійкості та концентрації: перш за все, у досліджуваних домінує показник нестійкої уваги, що полягає у доволі високому прояві відволікання як результату мимовільної уваги. Але, зазначино, що тут немає повного домінування, більше того, проявляється особливість в представників з високим рівнем оцінки просторових об'єктів – 11 осіб (30,2%) мають високий показник стійкості уваги, також відсоток досліджуваних з високим відволіканням у них найменший.

Висновки та перспективи подальших наукових досліджень. Відчуття тривоги, виражене в показниках рівня тривожності, неминуче супроводжує навчальну діяльність студентів. Окрім того, активна пізнавальна діяльність студентів не може не супроводжуватися тривогою. Експериментальне дослідження виявило пряму залежність між рівнями тривожності і результатами пізнавальної діяльності: чим вищий рівень тривожності (ситуативна тривожність, особова тривожність) у студентів 2-го курсу, тим нижчий результат виконання пізнавальних завдань. Проте середній рівень тривожності – це нормальне явище для студента. Процес навчання та розвиток особистості студента якнайкраще впливає на формування майбутнього фахівця не тоді, коли рівень тривоги низький, а коли він оптимальний (середній). У такому випадку студент має можливість адекватним способом долати тривожність і тривогу.

Перспективою наукових досліджень є виявлення залежності між рівнем тривожності та темпераментом особистості, а також розробка рекомендацій для студентів і викладачів вищих навчальних закладів щодо корекції та оптимізації тривожності у студентів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Горго Ю.П., Чайченко Г.М. Основи психофізіології: навч. посібник. – Херсон: Персей, 2002. - 248 с.
2. Геринг З., Зимбардо Ф. Психология и жизнь / З. Геринг, Ф. Зимбардо. – СПб.: Питер, 2004. – 955 с.

3. Імедадзе Н.В. Тривожність як чинник навчання в дошкільному віці / / Психологічні дослідження / [ред. А.С. Прангішвілі]. – Тб., 1996. – С. 49-58.
4. Кочубей Б. І. Емоційна стійкість школяра / Б. І. Кочубей, Є. В. Новікова. – К.: Освіта, 1998. – 237 с.
5. Маруненко І. М. Психофізіологія: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.] / І. М. Маруненко. – К. : Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – 408 с.
6. Маруненко І. М. Психофізіологія: навч.-метод. посіб. з питань проведення практичних робіт [для студ. небіол. спец. вищ. навч. закл.] / І.М. Маруненко, Є.О. Неведомська, Г.І. Волковська. – К. : Київський ун-т імені Бориса Грінченка, 2014. – 52 с.
7. Прихожан А.М. Шкала личностной тревожности / Диагностика эмоционально-нравственного развития [ред. и сост. И.Б. Дерманова]. – СПб., 2002. – С.64-71.
8. Симонов П.В. Лекции о работе головного мозга. Потребностно-информационная теория высшей нервной деятельности / П.В. Симонов. – М.: Изд-во «Институт психологии РАН», 1998. — 98 с.
9. Суворова В.В. Психофизиология стресса / В.В. Суворова. – М.: Педагогика, 1975. – 208 с.
10. Українська психологічна термінологія: словник-довідник [за ред. М.-Л. А. Чепи]. — К.: ДП "Інформаційно-аналітичне агенство", 2010. – 302 с.
11. Щербатых Ю. В. Психология страха: популярная энциклопедия. – М.: Изд-во Эскмо, 2005. – 512 с. - (Серия «Психология общения»).
12. Solovey P., Mayer J. D. Emotional intelligence // Imagination, Cognition and Personality. –1990. – Vol. 9. – P. 185-211.
13. Strelay J. The concepts of arousal and arousability as used in temperaments students // Temperament Individual differences at the interface of biology and behavior / Eds. Y. E. Bates, T .D. Washington, 1994. – P. 117-141.

ВЛИЯНИЕ УРОВНЯ ТРЕВОЖНОСТИ НА ПОЗНАВАТЕЛЬНУЮ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ СТУДЕНТОВ

Паламарчук Михаил Евгеньевич,

студент группы ПСб-1-13-4.0д, III курса, направление подготовки
«Психология» Института человека Киевского университета имени Бориса
Гринченко

ot.fonarya@yandex.ua

Сердюк Людмила Сергеевна,

студентка группы ПСб-1-13-4.0д, III курса, направление подготовки
«Психология» Института человека Киевского университета имени Бориса
Гринченко

Ljudmila-95@ukr.net

Научные руководители:

Маруненко Ирина Михайловна,

кандидат биологических наук, старший научный сотрудник, доцент,
заведующий кафедры анатомии и физиологии человека

Института человека Киевского университета имени Бориса Гринченко

i.marunenko@kubg.edu.ua

Неведомская Евгения Алексеевна,

кандидат педагогических наук, доцент, доцент кафедры анатомии и физиологии человека Института человека Киевского университета имени Бориса Гринченко
y.nevedomska@kubg.edu.ua

Аннотация. В статье раскрыты понятия «тревожность», «тревога», «страх», проанализирована психологическая литература по проблеме тревожности, установлено цели и задачи экспериментального исследования, раскрыта методика проведения эксперимента. Исследованием доказано, что уровни тревожности бесспорно влияют на познавательную деятельность студентов. В результате проведенного исследования выявлено взаимосвязи между оценкой пространственных объектов (восприятием) и показателями ситуативной и личностной тревожности испытуемых, а также между оценкой пространственных объектов (восприятием) и устойчивостью внимания испытуемых.

Ключевые слова: эмоции; тревожность; уровни тревожности; тревога; страх; познавательная деятельность; ситуативная тревожность; личностная тревожность.

INFLUENCE OF ANXIETY ON COGNITIVE ACTIVITY OF STUDENTS

Mikhailo E. Palamarchuk

student of PSb-1-13-4.0д

Institute of Human Sciences of Borys Grinchenko Kyiv University

ot.fonarya@yandex.ua

Lyudmila S. Serdyuk

student of PSb-1-13-4.0д

Institute of Human Sciences of Borys Grinchenko Kyiv University

Lyudmila-95@ukr.net

Scientific adviser:

Mrunenko M. Irina

Ph.D in Biology, Head of Human Anatomy and Physiology Chair of Institute of Human Sciences of Borys Grinchenko Kyiv University

i.marunenko@kubg.edu.ua

Yevgeniya A. Nevedomska

Assistant Professor, Ph.D in Education, Assistant Professor of Human Anatomy and Physiology Chair of Institute of Human Sciences of Borys Grinchenko Kyiv University

nevedomska@i.ua

Abstract. The article deals with the concept of anxiety, anxiety, fear; it is analyzed the psychological literature on anxiety problems, set goals and objectives of the pilot study, disclosed method of the experiment. Studies have shown that levels of anxiety undoubtedly affect the cognitive activity of students. As a result of the study revealed the interdependence between the assessment of spatial objects (reception) and indicators of situational and personal anxiety subjects, as well as between the assessment of spatial objects (perception) and sustained attention investigated.

Keywords: emotions; anxiety; level of anxiety; anxiety; fear; cognitive activity; situational anxiety; personal anxiety.